

Banca Națională a Moldovei

Nr. 31-002/35/1417

29.05.2020

Cancelaria de Stat a Republicii Moldova

Copie: Ministerul Justiției al Republicii Moldova

Digitally signed by Armașu Octavian
Date: 2020.05.29 11:38:58 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Copie: Președintele Republicii Moldova

Domnul Igor DODON

Cu referire la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea Legii nr. 548 /1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (370/MJ/2020), prin care sunt propuse limitări ale garanțiilor în exercitarea atribuțiilor conferite prin lege Băncii Naționale, propus pentru examinare în ședința secretarilor de stat din 28 mai 2020, comunicăm că nu susținem acest proiect din următoarele considerente:

Banca Națională a Moldovei este autoritatea publică mandatată să exercite un șir de atribuții complexe, printre care stabilirea și implementarea politicii monetare și valutare, reglementarea, supravegherea și rezoluția bancară, monitorizarea infrastructurilor piețelor financiare. Având în vedere dubla ipostază de autoritate monetară și prudențială, Banca Națională are un rol intrinsec în contribuirea la menținerea stabilității financiare. În această ordine de idei, semnalăm, că stabilitatea financiară comportă toate trăsăturile unui bun public, care transcende domeniul particularului și vizează societatea în întreg ansamblul ei. În virtutea caracteristicilor inerente bunurilor publice – non-rivalitate și non-excluziune – care reclamă intervenții regulatorii ferme întru asigurarea furnizării continue a acestor bunuri, menținerea stabilității financiare depinde, în mare parte, de existența unui cadru de reglementare cu mecanisme instituționale robuste și instrumentar adecvat pentru exercitarea funcțiilor complexe antrenate în acest proces¹. În același timp, stabilitatea financiară are o importantă dimensiune anticipativă, orientată spre viitor: unele ineficiențe curente, aparent minore, pot fi cauza unor vulnerabilități viitoare majore și pot compromite stabilitatea sistemului financiar și, pe cale de consecință, stabilitatea economică națională. Interesul public pregnant în menținerea stabilității financiare, pe de o parte, și complexitatea evaluărilor calitative și prospective necesare în acest

¹ A se vedea, spre exemplu, F. Ulgen, "Public Good, Public Action and Financial Regulation", 2020, Universite Grenoble Alpes; M. Andenas, "The Foundation and Future of Financial Regulation", 2014.

domeniu, pe de altă parte, conferă un statut *sui generis* autorităților cu atribuții conexe domeniului stabilității financiare. Acest statut special, precum și necesitatea existenței unor mecanisme de protecție pentru asigurarea exercitării plenipotențiară a atribuțiilor corespunzătoare sunt recunoscute și consacrate la nivel internațional în principalele documente sectoriale.

Astfel, pe dimensiunea **supravegherii bancare**, Principiile – cheie pentru o supraveghere bancară eficientă, enunțate de Comitetul Basel pentru Supraveghere Bancară (în continuare – Principiile - cheie) statuează expres, că legislația urmează să includă prevederi vizând protecția autorității de supraveghere și a angajaților acesteia împotriva proceselor intentate în privința acțiunilor și omisiunilor admise de aceștia în exercitarea cu bună credință a atribuțiilor de serviciu. Autoritatea de supraveghere și angajații acesteia urmează să fie protejați în mod adecvat de costurile inerente exercitării dreptului la apărare în cadrul acestor procese². Menționăm, că evaluarea corespunderii cadrului legal național și a practicilor de supraveghere cu Principiile – cheie reprezintă o parte componentă a Programelor de evaluare a sectorului financiar (în continuare -FSAP), realizate de Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială, iar rezultatele acestor evaluări constituie o premisă importantă pentru dialogul cu aceste instituții financiare internaționale. În această ordine de idei, consemnăm, că absența prevederilor legale privind suportarea de către autoritatea de supraveghere a costurilor derivate din procesele intentate împotriva angajaților acesteia a fost calificată în cadrul rapoartelor FSAP drept deficiență, conducând în unele cazuri la calificarea jurisdicției drept neconformă Principiului 2 (pentru unele exemple și raționamentele aplicabile, a se vedea Raportul FSAP Bulgaria, 2015; Raportul FSAP Georgia, 2015; Raportul FSAP Moldova, 2014; Raportul FSAP Rusia, 2016).

Important, în cazul Moldovei, articolul 35 din Legea nr. 548 – XIII din 21.07.1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei a fost revizuit integral ca urmare a Programului de evaluare a sectorului financiar desfășurat în anul 2014, care a recomandat **expres stabilirea unui mecanism legal de compensare a cheltuielilor de judecată suportate de angajații BNM, conform Principiului – cheie 2.**

În acest context, precizăm că unul dintre fundamentele supravegherii bancare moderne îl constituie abordarea proactivă, orientată spre viitor, care presupune evaluarea în perspectivă a situației unei bănci, a riscurilor la care aceasta este expusă, pe de o parte, și a riscurilor la care banca poate expune sectorul bancar, pe de altă parte, precum și aplicarea măsurilor de supraveghere și intervenție la o etapă timpurie, când riscurile asociate nu s-au materializat (a se vedea, în acest sens, Principiile – cheie 8,9,11 ale Comitetului Basel). Această abordare presupune realizarea unor evaluări complexe, calitative, aplicarea raționamentelor de supraveghere și a judecăților de valoare într-un domeniu caracterizat printr-un înal nivel de sofisticare

---

² Basel Committee on Banking Supervision, Core Principles for Effective Banking Supervision, 2012, Principiul 2, subcriteriul 9.

și modelat de evoluții zilnice. Din acest motiv, acțiunile sau inacțiunile supraveghetorului bancar sunt susceptibile contestării în instanțele de judecată într-o măsură mult mai mare, decât conduita altor autorități de supraveghere. Potențialul litigios sporit are un efect descurajator asupra activității de supraveghere bancară, încurajând pasivitatea, caracterul reactiv, *post factum*, al măsurilor de supraveghere și impactând, într-un final, eficiența mecanismelor de supraveghere. Aceste particularități au determinat consacrarea cu titlu de principiu a protecției conferite autorității de supraveghere și angajaților acestora, inclusiv prin recuperarea cheltuielilor de judecată, și monitorizarea atentă a respectării acestui principiu de către organismele internaționale. La acest capitol mai enunțăm faptul, că în Memorandumul suplimentar cu privire la politicile economice și financiare³ din 3 septembrie 2019 încheiat între Republica Moldova și Fondul Monetar Internațional, este statuat expres, că "supravegherea atentă și profesionistă a sectorului financiar va continua să fie fundamentul stabilității financiare naționale... În particular, acordarea unor competențe juridice mai extinse și mai temeinice organului de supraveghere, precum și protecția juridică corespunzătoare a angajaților BNM, constituie premise importante pentru asigurarea capacității autorității de supraveghere de a acționa în mod imparțial și profesionist." (pct. 12).

Pe dimensiunea **rezoluției bancare**, standardele internaționale aplicabile – Atributele Cheie ale Regimurilor Eficiente de Rezoluție (2014) enunțate de Comitetul de Stabilitate Financiară⁴ prevăd că autoritatea de rezoluție și angajații acesteia nu poartă răspundere pentru acțiunile săvârșite și omisiunile admise în exercitarea cu bună credință a atribuțiilor de rezoluție (Atributul – cheie 2.6). În același timp, Metodologia de evaluare a implementării Atributelor -cheie în sectorul bancar stabilește, că la evaluarea conformării unei jurisdicții Atributului - cheie 2.6 este examinată și existența în cadrul legal a normelor privind compensarea de către autoritatea de rezoluție a cheltuielilor suportate de angajați pentru exercitarea dreptului la apărare în procesele intentate împotriva acestora⁵. În practică, în cadrul evaluărilor mutuale realizate sub egida Comitetului de Stabilitate Financiară (*Peer Reviews*), lipsa acestor prevederi este semnalată drept o deficiență a cadrului legal, care urmează a fi remediată (a se vedea, spre exemplu, Raportul de evaluare mutuală, Argentina, 2017; Raportul de evaluare mutuală, Africa de Sud, 2020). Remarcăm, că funcția de rezoluție bancară presupune aplicarea, adeseori urgentă, a unui șir de instrumente și măsuri cu un grad înalt de intruziune în unele drepturi fundamentale (spre exemplu, dreptul la proprietate privată) în vederea protecției interesului public în menținerea stabilității financiare și presupune efectuarea unor estimări tehnice și evaluări complicate într-

---

³ https://www.imf.md/press/Moldova_LOI_SMEFP_TMU_Sep2019_ROM.pdf

⁴ Instituție internațională, care monitorizează și emite recomandări privind sistemul financiar global

⁵ Financial Stability Board, Key Attributes for Effective Resolution Regimes for Financial Institutions, 2014, Atributul 2.6; Financial Stability Board, Key Attributes Assessment Methodology for the Banking Sector, 2016.

un termen extrem de restrâns și, uneori, în absența unor informații depline. Riscul de a fi expus unor litigii costisitoare și de durată descurajează personalul autorității de rezoluție în a adopta deciziile necesare pentru salvagardarea stabilității financiare, și conduce la luarea unor decizii tardive, abia atunci, când riscurile s-au materializat și stabilitatea financiară a fost impactată. Din acest motiv, protecția adecvată a autorității de rezoluție, inclusiv prin mecanisme de compensare a cheltuielilor de judecată ale angajaților acesteia, constituie o preocupare la nivel internațional.

În acest sens, reținem că prin Memorandumul încheiat la 24.10.2016 cu Fondul Monetar Internațional, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de a “ finaliza elaborarea unei Legi privind Redresarea și Rezoluția Băncilor, vom asigura punerea în aplicare a acestei legi și modificarea de rigoare a legislației conexe (acțiune prealabilă). Vom modifica proiectul actual al Legii privind Redresarea și Rezoluția Băncilor pentru a ne asigura, că în text au fost incluse competențe suficient de largi ce țin de intervenție și de rezoluție, în conformitate cu cele mai bune practici internaționale... **Modificările vor include, dar nu se vor limita la asigurarea protecției juridice a angajaților implicați în rezoluția băncilor care își îndeplinesc cu bună-credință atribuțiile de serviciu.**” (pct. 13).

Din perspectiva de autoritate monetară, atenționăm că, prin calitatea sa de stat asociat al UE, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de apropiere a legislației naționale la legislația Uniunii Europene (UE), precum și de asigurare a unei capacități administrative și instituționale adecvate pentru implementarea eficientă a *acquis*-ului UE transpus. Cadrul legal pertinent activității Băncii Naționale, în calitate de bancă centrală a statului, urmează modelul aplicabil unei bănci centrale independente, reprezentat de Banca Centrală Europeană (BCE) și de băncile centrale ce fac parte din Sistemul European al Băncilor Centrale. În acest sens, Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (art.130) și Protocolul nr.4 privind statutul Sistemul European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene (art.7) instituie principiul independenței băncilor centrale naționale din UE. Semnificația acestui principiu, precum și componentele acestuia – independența funcțională, instituțională, personală și financiară – au fost explicate de-a lungul timpului în Rapoartele de convergență și avizele BCE. Primordial, acest principiu reclamă desfășurarea activității băncii centrale fără admiterea oricăror influențe interne sau externe și necesită existența unor mecanisme legale viguroase întru asigurarea acestui imperativ.

Concomitent, pe lângă importanța configurării cu atenție a cadrului legal privind guvernanta și activitatea băncii centrale a statului, în egală măsură este importantă și asigurarea stabilității acestuia. În acest context, Raportul de convergență din 2018 al BCE statuează: „Cadrul juridic privind activitatea băncii centrale trebuie să furnizeze o bază stabilă pe termen lung pentru funcționarea acesteia. Un cadru juridic care permite modificări frecvente la nivelul structurii instituționale ale unei bănci centrale naționale, afectând astfel stabilitatea organizării și a guvernantei acesteia, ar putea avea un impact nefavorabil asupra independenței instituționale ale respectivei bănci

centrale naționale.”⁶ Spre exemplu, în opinia BCE nr.CON/2011/104, BCE reține că „2.1 Avizele anterioare ale BCE au subliniat în mod repetat rolul-cheie al credibilității politicii monetare în controlarea așteptărilor inflaționiste și în promovarea unei convergențe durabile către stabilitatea prețurilor. O politică monetară credibilă își are rădăcinile într-o bancă centrală independentă cu un mediu instituțional stabil. Cerința Tratatului privind independența băncii centrale reflectă viziunea că obiectivul primar al stabilității prețurilor este cel mai bine servit de o instituție complet independentă cu un mandat precis definit. Este de o importanță crucială să fie configurată o structură instituțională care separă politica monetară de influențele intereselor politice de termen-scurt. 2.2. BCE reiterează observațiile sale anterioare privind modificările frecvente ale Legii privind Banca Națională a Ungariei. În contextul independenței băncii centrale, cadrul legal privind banca centrală trebuie să furnizeze o bază stabilă pentru funcționarea băncii centrale.”⁷ Într-un alt aviz, nr.CON/2013/41, privind schimbările în guvernarea băncii centrale a Ciprului, BCE menționează că „Independența băncii centrale are nevoie de un cadru legal stabil pentru a asigura funcționarea băncii centrale. Schimbările frecvente ale cadrului legal pot afecta negativ stabilitatea organizațională și de guvernare a unei bănci centrale naționale și ar putea afecta astfel independența instituțională a acesteia” (p.2.5).⁸

În această ordine de idei, reținem, că potrivit Opiniei BCE nr. CON/2018/56 din 11 decembrie 2018 pe marginea unui proiect de lege care prevedea excluderea prevederilor legale privind compensarea de către Banca Națională a României (BNR) a cheltuielilor de judecată ocazionate de procedurile judiciare inițiate împotriva angajaților acesteia, “BCE observă avantajele menținerii articolului 25 alineatul (4) în Legea privind Statutul BNR. În acest mod, atât securitatea juridică, cât și stabilitatea cadrului juridic sunt asigurate în ceea ce privește răspunderea personală a membrilor Consiliului de administrație și a personalului BNR însărcinat să exercite atribuții de supraveghere prudențială pentru cheltuielile ocazionate de procedurile judiciare referitoare la răspunderea personală a acestora.”⁹.

Pe plan național, semnalăm că necesitatea unui regim special aplicabil Băncii Naționale și, implicit a unor garanții în exercitarea atribuțiilor acesteia, a fost recunoscută și prin hotărârile Curții Constituționale. În Hotărârea sa nr.29 din 06.11.2017, Curtea reține: „46. Curtea menționează că un rol determinant în menținerea stabilității financiare îl are Banca Națională a Moldovei [...]. Atribuții subsumate obiectivelor de stabilitate financiară sunt exercitate atât prin reglementarea și supravegherea prudențială a instituțiilor financiare, cât și prin formularea și transmiterea eficientă a măsurilor de politică monetară și supravegherea funcționării în condiții optime a sistemelor de plăți și decontări de importanță sistemică [...]. 47. În Hotărârea nr. 11 din 11 mai 2016 Curtea a menționat că, deși statutul Băncii Naționale a

⁶ Secțiunea 2.2.3

⁷ A se vedea și avizul BCE nr. CON/2017/34

⁸ A se vedea și avizul BCE nr.CON/2017/34, p.3.2.2; avizul BCE nr.CON/2014/8 – pct.2.1

⁹ https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/en_con_2018_56_f_sign.pdf

Moldovei nu este reglementat distinct în Constituție, Curtea nu poate să nu remarce importanța acesteia pentru protejarea intereselor naționale în activitatea economico-financiară a băncilor comerciale din Republica Moldova.”¹⁰

Adițional, consemnăm că suficiența cadrului de asigurare a independenței Băncii Naționale, inclusiv în partea ce ține de suportarea de către autoritatea de supraveghere a costurilor derivate din procesele intentate împotriva angajaților acesteia, face parte din verificările petrecute de donatorii/partenerii internaționali (FMI, UE) înainte de disbursarea mijloacelor bănești.

În concluzie, atenționăm că dispozițiile alineatului (2) din art. 35 al Legii nr. 548 – XIII din 21.07.1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei transpun principiile și standardele internaționale aplicabile domeniilor de competență ale Băncii Naționale (inclusiv ca urmare a evaluărilor cadrului legal național, realizate de organismele internaționale competente), reflectă experiența altor state în această materie și reprezintă o condiție indispensabilă exercitării atribuțiilor de complexitate sporită și cu un impact pregnant asupra securității economice naționale. Din aceste motive, Banca Națională nu susține proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (370/MJ/2020).

Cu respect,

(semnătură electronică)

Octavian ARMAȘU

Guvernator

Ex: C.Țurcan (022) 822 277

---

¹⁰ A se vedea în acest sens și Hotărârea Curții Constituționale nr.11 din 11.05.2016

Nr. test/7/1573

16.06.2020

Octavian ARMAȘU
Guvernator

Nr.

Digitally signed by Armașu Octavian
Date: 2020.06.16 18:12:14 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

16.06.2020

Ministerul Justiției al Republicii Moldova

str. 31 August 1989, nr. 82,
MD-2012, mun. Chișinău

Cu referire la Proiectul Hotărîrii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (în continuare - Proiect), recepționat la Banca Națională la data de 15.06.2020 și cu privire la care a fost solicitată furnizarea avizului pînă la sfîrșitul zilei de 16.06.2020, Banca Națională comunică dezacordul cu Proiectul, avînd în vedere următoarele:

Potrivit prevederilor art. 6 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (în continuare - Legea nr. 548/1995), Banca Națională dispune de 30 zile pentru prezentarea avizului pe marginea unui proiect de act normativ care vizează domeniile în care acesta are atribuții. O atare prevedere derivă din necesitatea de a asigura examinarea multilaterală de către banca centrală a inițiativelor cu un potențial impact asupra statutului și competențelor acesteia și prezentarea unui punct de vedere argumentat pe marginea acestor proiecte, reprezentînd una din garanțiile independenței acestei autorități publice. În același timp, potrivit dispozițiilor Regulamentului Guvernului (punctele 204, 205, 213 din Hotărîrea de Guvern nr. 610 din 03.07.2018), participanții la procesul de avizare a unui proiect de hotărîre de Guvern dispun de cel puțin 5 zile lucrătoare pentru exprimarea punctului de vedere pe marginea proiectului definitiv și a sintezei obiecțiilor, iar în cazul în care procesul-verbal al ședinței secretarilor generali ai ministerelor stabilește un alt termen - de cel puțin 3 zile. Remarcăm, că în procesul de promovare a acestui proiect de lege, Banca Națională nu a beneficiat de niciunul dintre termenele prevăzute mai sus pentru examinarea unei inițiative legislative importante, cu repercursiuni majore asupra statutului și independenței acesteia.

Ținînd cont de termenul restrîns pentru prezentarea unui punct de vedere, prezentăm în mod sumar considerentele care fundamentează dezacordul cu Proiectul.

Banca Națională exercită un mandat complex, deținând atribuții de supraveghere și rezoluție bancară. În exercitarea acestor atribuții, care urmăresc protejarea interesului public, Banca Națională dispune de un instrumentar complex, care adeseori presupune aplicarea unor măsuri cu un impact direct asupra drepturilor unor participanți la piața financiară, care dispun de un potential financiar foarte mare (acționari, creditori corporativi ai băncilor, deponenți, administratori bancari, ș.a.). În același timp, măsurile de supraveghere și rezoluție bancară sunt, adeseori, fundamentate pe evaluări calitative și subiective de o complexitate deosebită, susceptibile de interpretări divergente de către persoanele vizate de actul de supraveghere/rezoluție. Interesele financiare deosebit de mari, afectate de măsurile adoptate de autoritatea de supraveghere / rezoluție, pe de o parte, precum și complexitatea raționamentelor aplicate de această autoritate, pe de altă parte, sporește exponențial riscurile litigioase la care este expusă autoritatea și angajații acesteia. Important, procedurile judiciare de orice natură, indiferent de soluția finală, au un puternic efect disuasiv asupra autorității publice și salariaților acesteia, compromițând atingerea obiectivelor de interes public. Necesitatea diminuării acestor riscuri prin conferirea unei protecții adecvate autorității de supraveghere și rezoluție bancară, pentru asigurarea exercitării neîntrerupte a acestor funcții de interes public, a fost recunoscută în principalele documente internaționale de referință, precum și în cadrul legal național al majorității statelor. În acest sens, atenționăm repetat asupra faptului, că atât Principiile – cheie pentru o supraveghere bancară eficientă, enunțate de Comitetul Basel pentru Supraveghere Bancară (Principiul 2.9), cât și Atributele Cheie ale Regimurilor Eficiente de Rezoluție (Atributul-cheie 2.6) stabilesc în mod univoc necesitatea asigurării protecției legale a angajaților autorității de supraveghere / rezoluție bancară, inclusiv prin compensarea tuturor cheltuielilor de judecată suportate de acești angajați. Mai mult, pe lângă transpunerea acestor exigențe minime din standardele internaționale, unele state au prevăzut mecanisme adiționale de asigurare a protecției autorității de supraveghere și rezoluție bancară. Astfel, unele state recunosc explicit că autoritatea de supraveghere și rezoluție bancară își exercită atribuțiile în vederea protejării interesului public, instituind astfel o prezumție care descurajează litigiile în scop de hărțuire și demotivare a personalului și limitează semnificativ cercul de subiecți care s-ar putea îndrepta împotriva acestei autorități (a se vedea, spre ex., cazul Germaniei – art. 4 din Legea autorității de supraveghere BaFin, art. 34 din Constituția RFG, art. 839 din Codul civil RFG). Alte state limitează expres răspunderea pecuniară a angajaților autorității de supraveghere / rezoluție (a se vedea, spre exemplu, cazul Estoniei).

Cu referire la propunerea de revizuire a alineatului (2) din art. 35 din Legea nr. 548/XIII, care prevede că Banca Națională nu va achita cheltuielile ocazionate de reprezentarea și apărarea angajaților săi în litigii unde statul se află pe o poziție contradictorie cu persoana respectivă (aici avându-se în vedere, conform Notei informative anexate la Proiect, cauzele penale, precum și eventuale acțiuni în regres ale statului pentru repararea prejudiciului), atenționăm, că atât standardele internaționale, cât și legislația altor state, care au transpus aceste standarde, stabilesc expres că garanțiile respective sunt aplicabile tuturor categoriilor de proceduri. Mai mult, în cazul răspunderii penale, care reprezintă cea mai gravă formă a răspunderii juridice, menținerea garanțiilor respective este de o importanță deosebită.

Reiterăm, că revizuirea alineatului (2) din articolul 35 poate conduce la calificarea Republicii Moldova drept neconformă standardelor internaționale citate supra, va contraveni recomandării exprese de la pag. 45 a Raportului comun al Fondului Monetar Internațional și al Băncii Mondiale FSAP (2014) privind prevederea în legea națională a obligației BNM de a suporta costurile derivate din litigiile în care sunt implicați angajații BNM.

Cu referire la propunerea de completare a articolului cu alineatul (2¹), care prevede obligația de restituire a sumelor de bani achitate de Banca Națională în cazul unei decizii a instanței de judecată, care constată reaua credință, atenționăm, că o asemenea prevedere nu se regăsește într-o redacție expresă nici în standardele internaționale referite mai sus, și nici în unele legi naționale care transpun aceste standarde (a se vedea, spre exemplu, Legea băncii centrale din Georgia, Legea băncii centrale din Montenegro, Legea privind statutul Băncii Naționale a României). Remarcăm, că suportarea de către Banca Națională a cheltuielilor de judecată în litigiile în care sunt antrenati angajații acesteia urmează a fi examinată și din perspectiva asistenței juridice garantate de stat, care trebuie să corespundă unor exigențe reliefate în jurisprudența CtEDO și actele internaționale pertinente. În acest sens, este importantă asigurarea accesului la asistență juridică garantată de stat, de calitate înaltă, în special în cazurile de complexitate înaltă¹. Caracterul extrem de complex al cazurilor care vizează competențele Băncii Naționale, precum și durata procedurilor legale naționale pot expune angajații BNM la costuri deosebit mari pentru asigurarea asistenței juridice calificate. Prevederea propusă, cuplată cu lipsa unei limitări rezonabile a răspunderii pecuniare a angajaților BNM, atrbuie în sarcina acestora costuri care pot fi incommensurabile cu prejudiciul propriu-zis adus prin eventualele acțiuni/omisiuni ale acestora.

Având în vedere considerentele expuse mai sus, Banca Națională nu susține Proiectul Hotărîrii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 548 – XIII din 21.07.1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei.

Cu respect,

---

¹ A se vedea, spre exemplu, Raportul HIIL, 2014, <https://www.hiil.org/wp-content/uploads/2018/09/Legal-Aid-in-Europe-Full-Report.pdf>

MD-2005, mun.Chișinău, str.Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel.(022) 26-26-00, fax 022-26-25-17

16.06.2020 nr. 16/2-03/9/621

La nr. unic 370/MJ/2020

Ministerul Justiției
Copie: Cancelaria de Stat

În contextul indicației Cancelariei de Stat nr. 18-23-4520 din 28 mai 2020, Ministerul Finanțelor a examinat proiectul de Lege privind modificarea Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (număr unic 370/MJ/2020) și, în limita competențelor funcționale, comunică următoarele.

Principiile de bază pentru o supraveghere bancară eficientă (emise de Comitetul Basel pentru supraveghere bancară, 2012), document internațional de referință pentru supraveghetorii bancari, prevăd că „cadrul legal pentru supravegherea bancară trebuie să includă protecție juridică adecvată pentru supraveghetor” (Principiul 2 „Independență, răspundere, asigurare cu resurse și protecție legală pentru supraveghetor”). Principiile de bază Basel sunt utilizate de Fondul Monetar Internațional (FMI) și Banca Mondială în contextul Programului de Evaluare a Sectorului Financiar (FSAP) în vederea evaluării eficacității sistemelor și practicilor de supraveghere bancară ale statelor.

Astfel, în rezultatul Programului de Evaluare a Sectorului Financiar al Republicii Moldova, desfășurat în anul 2014 și actualizat în anul 2016¹, FMI a constatat că membrii organelor de conducere a Băncii Naționale a Moldovei și personalul acestora nu dispun de suficientă protecție în instanțele de judecată pentru îndeplinirea cu bună-credință a sarcinilor și atribuțiilor sale. Din acest considerent, precum și în vederea conformării la recomandările FMI înaintate în rezultatul Programului de evaluare efectuat, prin Legea nr.147/2015 au fost introduse, și ulterior revizuite prin Legea nr.233/2016, garanțiile prevăzute la momentul actual în art.35 al Legii nr.548/1995.

¹https://www.imf.md/press/1%20Moldova%20%20IMF%20%20FSAP_Financial%20System%20Stability%20Assessment_cr1670.pdf

Reieșind din cele expuse, în vederea menținerii conformității legislației naționale la Principiile Basel în partea ce ține de garanțiile supraveghetorului bancar în exercitarea atribuțiilor, dar și asigurării unui tratament corect și echitabil față de angajații Băncii Naționale a Moldovei cu referire la care se constată îndeplinirea cu rea-credință a actelor/ faptelor aferente exercitării atribuțiilor, propunem expunerea modificărilor la art. 35 al Legii nr. 548/1995 în următoarea redacție:

„la alineatul (1), cuvântul „administrativ” se substituie cu cuvântul „contravențional”;

la alineatul (2):

în prima și a doua propoziție, cuvântul „administrative” se substituie cu cuvântul „contravenționale”;

după cuvintele „sînt suportate de Banca Națională”, se completează cu textul „sau, la discreția persoanelor prevăzute la alineatul (1), din contul personal al acestora”;

se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

(2¹) În cazul în care instanța de judecată sau altă autoritate competentă a constatat, prin hotărâre irevocabilă, îndeplinirea sau omisiunea îndeplinirii, cu rea-credință, a oricărui fapt sau act legat de exercitarea atribuțiilor Băncii Naționale, care a cauzat prejudicii unor terți, cheltuielile ocazionate, prevăzute la alineatul (2), se compensează Băncii Naționale de către persoana, în privința căreia a fost adoptată hotărârea irevocabilă.

la alineatul (4), cuvintele „alineatelor (1) și (2)” se substituie cu cuvintele „alineatului (1), (2) și (2¹)”.

Considerăm că redacția propusă a modificărilor la Legea nr.548/1995 va crește gradul de responsabilizare a angajaților Băncii Naționale a Moldovei, va descuraja îndeplinirea defectuoasă sau omisiunea îndeplinirii unor acte sau fapte în exercitarea atribuțiilor conferite prin lege, precum și se aliniază practicilor și standardelor internaționale în domeniu.

SECRETAR DE STAT

(semnat electronic)

Dorel NOROC